

Paradoks

- Kryzys literatury i literaturoznawstwa
- Rosnące znaczenie kompetencji w zakresie projektowania atrakcyjnych opowieści

[Michał Larek, *Storytelling. Studium o sztuce projektowania angażujących opowieści.* Poznań 2019]

Story to... Storytelling to...

- Opowieść przykuwająca uwagę, zarządzająca emocjami, zapadająca w pamięci, aktywizuje sensory i bodźce, aktywizuje odbiorców **(story)**
- Techniczna wiedza operacyjna, przeznaczona do aplikowania w praktyce, wyrażona w przystępnym języku, która koncentruje się na sposobach angażowania uwagi odbiorców za pomocą narzędzi służących do konstruowania powieści, to sztuka projektowania doświadczeń afektywnych przy użyciu narracji **(storytelling)**

Jak przekonać do lektur?

- *Człowiek jako istota społeczna jest przez całe życie przez kogoś przekonywany i sam przekonuje innych. Bez wzajemnego przekonywania się życie społeczne nie byłoby możliwe.*

[M. Korolko, *Sztuka retoryki. Przewodnik encyklopedyczny*. Warszawa 1998, s. 32]

Jesteśmy zaangażowani, gdy...

- Coś nas zaskakuje
- Odpowiada naszym zainteresowaniom
- Ma intrygujący kształt
- Prowokuje do rozwiązania zagadki
- Stanowi wyzwanie
- Nie pozostawia obojętnym
- Szokuje
- Rozśmiesza
- Wzrusza
- Jest dziwne
- Chcemy wiedzieć, jak się skończy...

[M. Składanek, *Design interaktywny*. „Zeszyty Artystyczne” 2008, nr z. 17, s. 79]

Kupowanie? Czytanie?

- *Ludzie kupujący książki zazwyczaj nie interesują się literacką wartością powieści. Pragną ciekawej historii do zabrania na pokład samolotu czegoś, co najpierw ich zafascynuje, a potem wciągnie i każe odwracać kolejne kartki. [...] Kiedy czytelnik dostrzeże w książce wyraźne odbicie własnego życia i przekonań, zwykle bardziej angażuje się w opowieść.*

[S. King, *Jak pisać. Pamiętnik rzemieślnika*. Warszawa 2000, s. 136]

Początki opowieści serialowej

- Ch. Dickens
  - B. Prus
  - H. Sienkiewicz
  - E. Orzeszkowa
-
- Melodramatyczność, dramatyczność, oczekiwanie na następny odcinek (cykliczność), kreowanie marki, technika cięć (napięcie domagające się rozwiązania)

Opowiadanie historii = programowanie doznań fizjologicznych

- Storyteller, tworząc swoją opowieść, powinien mieć na uwadze fakt, że story jest narzędziem, za pomocą którego zawiadujemy cudzym ciałem.
- [gęsia skórka, pot na czole, przyspieszone bicie serca, śmiech, zaciśnięte pięści]
- Tak wykreować historię, żeby odbiorca zaangażował się w nią mocniej swoim umysłem, czyli także ciałem.
- [wysiłek fizyczny może podnieść stopień zapamiętywalności niektórych scen]

[D. de Kerkchove, *Umysł dotyku. Obraz ciała, tekstylność, fotografia*. W: Kody McLuhana. *Topografia nowych mediów*. Katowice 2009, s. 48-49]

Poziomy oddziaływania filmów

- **Pierwotny** (wrażenia wywołane przez silne emocje, intensywne obrazy: strzelaniny, bójki, horrory, potwory, seks)
- **Pośredni** - behawioralny (widzowie nie angażują się w akcję, ale ją obserwują, odrywają się od codziennych zmartwień)
- **Podpatrywacza** (oko umysłu, nie serca, żąda wyjaśnień – poziom poznania, rozumienia, interpretowania)

Najlepsze filmy doskonale łączą wszystkie trzy formy oddziaływania emocjonalnego

[D. A. Norman, *Wzornictwo i emocje. Dlaczego kochamy lub nienawidzimy rzeczy powszednie*. Warszawa 2015, s. 131-33]

Emocje najbardziej produktywne pod względem angażowania uwagi

- **Rozbawienie** (śmiech jest zaraźliwy, rozładowuje stres, uwodzi – Netflix, HBO, Hollywood) – anegdota, montaż scen, rozerotyzowany humor
- **Wzruszenie** (śmiertelna choroba, miłość, cierpienie, współpraca z innymi emocjami – *Gwiazd naszych win*)
- **Strach** (horror – S. King – straszne sceny, makabra, groza)
- **Złość/gniew** (oburzenie – identyfikacja z bohaterem – złość – pragnienie zemsty – *Mężczyźni, którzy nienawidzą kobiet, Bękarty wojny*)
- **Zaskoczenie** (nagłe zwroty akcji, ujawnienie nieznanych dotąd informacji – *Żmijowisko*)

Ćwiczenie 1 – Mistrz i Małgorzata

- **Rozdz. 1 – zadawanie pytań**
- **Tytuł** (*Nigdy nie rozmawiaj z nieznanym*) – dlaczego taki tytuł? Kto do kogo się zwraca? Jak opiszemy formę gramatyczną? Czy to ma jakieś znaczenie?
- **1 akapit** (wiosna, wieczór) – o czym informuje wygląd jednego i drugiego bohatera? (narodowość, wiek, zawód...)
- **Ciąg dalszy rozdziału** – dlaczego się spotkali? O czym rozmawiają? Jakie emocje nimi targają? Dlaczego przed Berliozem pojawił się dziwny obywatel? Jak on na to zareagował? O czym myśli Bezdomny, przyglądając się bohaterowi?.....

poprawy efektywności nauczania. Zdobyczenie metod edukacyjnych w współpracy z rodzicami dzieci przedszkolnych i klas I-III zgodnie z nową podstawą programową. Od Grotoska do Złotówki. CZYLI
dla przedszkolnych. Zestaw umiejętności dla przedszkolnych. Obserwacje i diagnoza w badaniu postępów edukacyjnych dzieci w
oceny i ocenianiu. Zestaw umiejętności dla nauczycieli. Zestaw umiejętności dla nauczycieli. Zestaw umiejętności dla nauczycieli. Zestaw umiejętności dla nauczycieli.
nauczycieli. Wobec reformy programowej nowo powołany lider Wąnu Wykorzystanie metody edukacyjnej wartości. EW do planowania, realizacji na rzecz

Ćwiczenie 3 – formuły wprowadzające do utworu

- Inwokacja do Pana Tadeusza:
- *Tak nas powrócisz cudem na Ojczyzny łono,/ Tymczasem przenoś moją duszę utęsknioną/do tych pagórków....*
- *[...] Śród takich pól przed laty, nad brzegiem ruczaju,/Na pagórku niewielkim, we brzozowym gaju,...*
- Pytania:
- O czym mówi autor i w jakiej kolejności? Dlaczego, co z tego wynika?
- Jakiego czasu używa w opowieści? (*stał, świeciły – widać, świecą*)
- Porównaj początek ks. I i początek filmu w reż. A. Wajdy. Wymień i omów różnice (sens zabiegów).

Ćwiczenie 4 – Pan Tadeusz – kompozycja wybranej książki

Wybierz książkę i wykonaj ćwiczenie:

- Zapoznaj się z „treścią” książki (zapisana pod tytułem)
- Przyporządkuj poszczególne punkty planu dekompozycyjnego do fragmentu książki
- Podziel klasę na grupy i przydziel każdej z nich punkt planu do rozwinięcia – do przygotowania w mowie i piśmie (można określić liczbę zdań/słów)
- Wybrane osoby czytają na głos (zapis) i wygłaszają przygotowaną przez siebie wersję. Można poprosić o ich porównanie osoby z innych grup
- Jako zadanie domowe: dopracowanie wersji, by była ciekawa, budziła określone emocje (strachu, zachwytu, ciekawości)
- **Np.: Księga Druga; ZAMEK**
- **Treść:** Polowanie z chartami na upatrzonogo. Gość w zamku. Ostatni z dworzan opowiada historię ostatniego z Horeszków. Rzut oka w sad. Dziewczyna w ogórkach. Śniadanie. Pani Telimena anegdota petersburska. Nowy wybuch sporów o Kusego i Sokoła. Interwencja Robaka. Rzecz Wojskiego. Zakład. Dalej w grzyby!

Ćwiczenie 5 – opis od szczegółu do ogółu

Ta książka zaczęła się trzy lata temu w Legnicy, gdy odwiedzaliśmy z mężem moich rodziców. Zmywaliśmy akurat naczynia po kolacji. Nagle mąż ryknął jak poparzony i zawołał: - A to co?

Patrzył, a raczej wpatrywał się w mały, zielony symbol na spodzie odwróconej do góry dnem białej fajansowej miski, w to miejsce, gdzie zazwyczaj widnieje fabryczna sygnatura naczyń. Nasza miska też ma sygnaturę, tylko że w kształcie swastyki. [...] Miska jest w naszej rodzinie od zawsze. Nie stoi na poczesnym miejscu, bo to nie piękno, lecz użyteczność jest jej przymiotem numer jeden. [...] Ale swastykę zobaczyłam dopiero po blisko dwudziestu latach od wyprowadzki z rodzinnego domu, za sprawa męża Niemca, który nie mógł wyjść ze zdumienia, że symbol hitleryzmu mógł się uchować przez tyle lat w polskim domu. W niemieckich domach trudno sobie dziś wyobrazić naczynia stemplowane swastykami, chyba że są to domy, w których mieszkają neonaziści.

[K. Kuszyk, *Poniemieckie*. Wydawnictwo Czarne. Wołowiec 2019, s. 10]

